

Skatteutskottets betänkande

1982/83:39

om tullar på vissa trädgårdsprodukter

Motionerna

1982/83:868 av Ann-Cathrine Haglund (m)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att nya GATT-förhandlingar i syfte att höja värdetullen på äppelkoncéntrat till 10 % ej skall upptas.

1982/83:1075 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna att viktullarna för trädgårdsprodukter höjs i samma utsträckning som penningvärdet förändrats sedan förra tullhöjningen,

2. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna att en kombinerad vikt- och värdetull bör införas för snittblommor, vitkål och isbergssallad.

Gällande bestämmelser m. m.

Snittblommor, prydnadsblad och vissa grönsaker

Följande tullar, som fastställdes genom riksdagsbeslut år 1979 (SFS 1979:514; prop. 1978/79:136, SkU 1978/79:47), utgår för snittblommor och prydnadsblad (6 kap. tulltaxan).

06.03 Avskurna blommor och blomknoppar av sådana slag som är lämpliga till buketter eller annat prydnadsändamål, friska, torkade, färgade, blekta, impregnerade eller på annat sätt preparerade:

A. friska:

1. mimosa, ljung och ginst		fri
2. nejlikor:		
a. under tiden 1 mars–30 november	.. 100 kg	1 000: –
b. under tiden 1 december–29 februari	100 kg	400: –
3. gladiolus:		
a. under tiden 1 maj–30 september	... 100 kg	300: –
b. under tiden 1 oktober–30 april		fri
4. rosor:		
a. under tiden 1 mars–30 november	.. 100 kg	1 000: –
b. under tiden 1 december–31 januari		fri
c. under tiden 1 februari–29 februari	.. 100 kg	500: –
5. tulpaner:		
a. under tiden 1 mars–31 maj	 100 kg	750: –
b. under tiden 1 juni–30 september		fri

c. under tiden 1 oktober—30 november	100 kg	750: —
d. under tiden 1 december—29 februari	100 kg	500: —
6. andra:		
a. under tiden 1 mars—30 november	100 kg	1 000: —
b. under tiden 1 december—29 februari	100 kg	500: —
B. andra slag		fri
06.04 Blad, kvistar och andra delar (andra än blommor och knoppar) av träd, buskar och andra växter samt mossor, lavar och gräs, utgörande varor av sådana slag som är lämpliga till buketter eller annat prydnadsändamål, friska, torkade, färgade, blekta, impregnerade eller på annat sätt preparerade:		
A. adiantum och asparagus, friska	100 kg	350: —
B. andra slag		fri

I förarbetena till 1979 års riksdagsbeslut diskuterades frågan huruvida tullarna på dessa och andra trädgårdsprodukter borde utformas som vikt- eller värdetullar. De förslag som lades fram i propositionen innebar att de flesta av de då utgående viktullarna för den svenska trädgårdsnäringsens olika produkter omvandlades till värdetullar. Föredragande statsrådet ansåg dock att ett undantag borde göras för snittblommor, som med hänsyn till kontrollsvårigheterna borde bibehålla viktullar. Vidare avvisade han kombinationen värdetullar och minimiviktullar med hänsyn till att sådana tullar skulle bli mycket arbetskrävande. Detta synsätt biträdades i huvudsak av skatteutskottet, vars betänkande godkändes av riksdagen.

En kombination av värdetullar och minimiviktullar har efter 1979 års riksdagsbeslut införts för slanggurkor och tomater under vissa tider av året. Syftet med denna åtgärd var att skydda den inhemska trädgårdsnäringsen mot marknadsstörningar i form av lågprisimport under den svenska odlingssäsongen (prop. 1979/80:175, SkU 1979/80:60).

För vitkål, rödkål och isbergssallad utgår följande tullar (7 kap. tulltaxan).

vitekål och rödkål:		
a. under tiden 1 maj—30 november	100 kg	10 %
b. under tiden 1 december—30 april	100 kg	17 %
isbergssallad:		
a. under tiden 1 april—30 april	100 kg	20: —
b. under tiden 1 maj—30 november	100 kg	11 %
c. under tiden 1 december—31 mars	100 kg	fri

Även för dessa varor har tullarna i huvudsak bestämts genom 1979 års riksdagsbeslut. För isbergssallad har härfter värdetullen ersatts av en viktull under april månad. De nu gällande tullsatserna har fastställts genom SFS 1982:1010.

Vissa frukt- och bärsafter

För äppelsaft och vissa andra frukt- och bärsafter höjdes tullen genom riksdagsbeslut 1982 från 2 till 5 % (SFS 1982:320; prop. 1981/82:120, SkU 1981/82:59). Med anledning av vissa motioner om en ännu högre tullsats eller införselavgift för dessa varor anförde skatteutskottet följande i sitt betänkande, som godkändes av riksdagen:

Utskottet vill i denna fråga först framhålla att det inte går att ersätta en GATT-bunden tull med en införselavgift utan nya GATT-förhandlingar. Förutsättningarna för att sådana förhandlingar skall ge avsett resultat är att Sverige kan erbjuda exportlandet en lättnad för andra produkter som uppväger den högre tullen eller avgiften. Utskottet är medvetet om att det under sådana förutsättningar kan vara förenat med svårigheter att med kort varsel bereda den svenskodlade frukten det begärda gränsskyddet. Utskottet finner emellertid frågan vara av så väsentlig betydelse för att trygga den inhemska fruktproduktionens fortbestånd att utskottet förordar att regeringen tar upp GATT-förhandlingar i syfte att så snart som möjligt kunna införa den av trädgårdsnäringsutredningen föreslagna värdetullen på 10 % för äppel- och päronsaft.

Yttrande från annat utskott

Jordbruksutskottet har avgivit yttrande över motionerna (JoU 1982/83:1 y). Yttrandet är fogat som bilaga till betänkandet.

Utskottet

I motion 1075 av Stig Josefson m. fl. (c) yrkas dels att viktullarna för trädgårdsprodukter skall höjas med hänsyn till inflationsutvecklingen sedan förra tullhöjningen, dels att en kombinerad vikt- och värdetull införs för snittblommor, vitkål och isbergssallad. Som motivering framhåller motionärerna, med hänvisning till trädgårdsnäringsutredningens betänkande SOU 1978:51, att nivån på viktullar måste justeras med jämna mellanrum för att inte förlora i värde på grund av inflationen. Vidare betonas den svenska trädgårdsnärings ytterst prekära situation.

Utskottet har tidigare pekat på några av de problem som är förbundna med höjningar av GATT-bundna tullar – omförhandlingar och kompensationskrav från exportländerna som skall tillgodoses. Detsamma gäller omvandlingen av viktullar till värdetullar och införande av minimiviktullar i kombination med värdetullar. Vad särskilt gäller den sistnämnda formen av tulluttag har också de hanteringsmässiga svårigheterna tidigare påtalats, liksom de kontrollsvårigheter som vidlåder en värdetull på snittblommor.

Liksom jordbruksutskottet anser utskottet att det är angeläget att den svenska trädgårdsnärings internationella konkurrenskraft förbättras. Vissa positiva effekter torde, som motionärerna själva påpekar, ha uppnåtts genom höstens devalvering, men näringen är otvivelaktigt i behov av

ytterligare stöd. Jordbruksutskottet har pekat på andra former av stöd än höjda tullar för att förbättra näringens bekymmersamma läge.

Skatteutskottet är medvetet om de problem som den svenska trädgårdsnäringen är utsatt för. Det anförda innebär givetvis inte att utskottet avvisar tanken på att tillgripa åtgärder inom tullområdet för att värna om trädgårdsnäringen. Det i det föregående nämnda exemplet med slanggurkor och tomater visar att det i vissa fall är motiverat att begagna sig av tullvapnet, t. ex. för att komma till rätta med särskilt besvärande lågprisimport med åtföljande marknadsstörningar. Enligt vad utskottet erfarit följs importutvecklingen av trädgårdsprodukter noggrant upp inom regeringskansliet, och utskottet liksom jordbruksutskottet förutsätter att även de förslag som framlagts i motionen kommer att prövas vid regeringens fortsatta överväganden rörande trädgårdsnäringsspolitiken. Något särskilt tillkännagivande från riksdagens sida av det slag som yrkats i motionen är därför enligt utskottet inte påkallat, och utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionen.

I motion 868 av Ann-Cathrine Haglund (m) yrkas att riksdagen skall återkalla sitt uppdrag till regeringen att inleda förhandlingar inom GATT om en höjning av värdetullen på äppel- och päronsaft till 10 %. Som skäl anförts att Sverige bör följa de internationella spelreglerna och avstå från protektionistiska åtgärder av detta slag samt att en tullhöjning skulle missgynna de svenska konsumenterna, eftersom produktionen i Sverige inte på långt när tillgodoser efterfrågan.

Som framgår av den tidigare redogörelsen framhöll utskottet förra våren att frågan om ett utökat gränsskydd för dessa fruktsafter var av väsentlig betydelse för att trygga den inhemska fruktproduktionens fortbestånd. Utskottet finner inte skäl att nu göra ändring i denna bedömning och avstyrker därför bifall även till motion 868.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motion 1982/83:1075,
2. att riksdagen avslår motion 1982/83:868.

Stockholm den 12 april 1983

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Rune Carlstein (s)*, Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s)*, Karl Björzén (m)*, Björn Molin (fp)*, Anita Johansson (s), Anna Lindh (s) och Ewy Möller (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

Särskilt yttrande

Björn Molin (fp) anför:

Enligt min mening är det inte motiverat att i nuvarande läge söka stödja den svenska trädgårdsnäringen genom handelspolitiska åtgärder. Jag anser inte heller att det i nuvarande läge är befogat att stödja de svenska fruktproducenterna genom höjda tullar på vissa fruktsafter. Import av frukt och grönsaksprodukter kan i många fall bidra till att de svenska konsumenterna tillförs bra och billiga livsmedel. Några särskilda åtgärder från riksdagens sida i dessa frågor är således ej påkallade.

Jordbruksutskottets yttrande

1982/83:1 y

om tullskyddet för trädgårdsnäringen

Till skatteutskottet

Genom beslut den 1 mars 1983 har skatteutskottet berett jordbruksutskottet tillfälle att avge yttrande över motion 1982/83:868 av Ann-Cathrine Haglund (m) om tullen på äppelkoncentrat och motion 1982/83:1075 av Stig Josefson m. fl. (c) om viktullarna för jordbruksprodukter, m. m.

Utskottet

I samband med 1979 års riksdagsbeslut om trädgårdsnäringspolitiken gjordes vissa ändringar i tullskyddet för trädgårdsprodukter (JoU 1978/79:29, SkU 1978/79:47). Beslutet innebar bl. a. en övergång från viktullar till värdetullar för vissa produkter, höjningar och sänkningar av tullsatserna samt justeringar av tullperioderna. Vid riksmötena 1979/80 och 1981/82 gjordes ytterligare ändringar i tullskyddet (SkU 1979/80:60 och 1981/82:59). I sistnämnda sammanhang uttalade riksdagen vidare bl. a. att regeringen borde ta upp GATT-förhandlingar om en höjning av tullen på äppel- och päronsaft från 5 till 10 %, i enlighet med trädgårdsnäringsutredningens förslag.

Enligt motion 868 bör riksdagen ompröva sitt beslut i sist angivna hänseende. Åtgärder av detta slag är, framhåller motionären, ett utslag av protektionism och kan leda till motåtgärder med åtföljande försämring för svenska exportmöjligheter. Dessutom skulle en tullhöjning missgynna de svenska konsumenterna, eftersom produktionen i Sverige inte på långt när tillgodoser efterfrågan.

I motion 1075 behandlas den svenska trädgårdsnärings situation mot bakgrund av de senaste årens utveckling inom landet och internationellt. Motionärernas yrkanden syftar i första hand till att förbättra och värdesäkra tullskyddet för den inhemska trädgårdsnäringen. Med hänvisning till trädgårdsnärings överväganden (se SOU 1978:51 s. 180) understryks att viktullarna måste justeras med jämna mellanrum eftersom de i annat fall förlorar i värde på grund av inflationen. Vidare förordas i motionen kombinerade vikt- och värdetullar för snittblommor, vitkål och isbergssallad, i syfte att skydda särskilt utsatta näringsgrenar.

Utskottet får erinra om att trädgårdsnäringsutredningen i ett betänkande, som f. n. bereds i regeringskansliet (Ds Jo 1982:2), föreslagit vissa

marknadsfrämjande åtgärder för trädgårdsnäringen. Likaså bereds inom regeringen olika framställningar från Trädgårdsnäringens riksförbund om åtgärder till stöd för näringen. I ett frågesvar den 14 januari 1983 anmälde jordbruksministern att förslag rörande trädgårdsnäringen kan väntas under våren 1983. I avbidan härpå har anslagen till trädgårdsnäringen brutits ut ur årets budgetbehandling (se prop. 1982/83:100 bil. 11 s. 27). Det skall dock noteras att ramen för kreditgarantier till trädgårdsnäringens rationalisering räknats upp med 15 milj. kr. till 65 milj. kr. för budgetåret 1983/84. Vad beträffar vitkål och isbergssallad bör vidare nämnas att statens jordbruksnämnd fått i uppdrag att följa importutvecklingen för dessa varor, vad gäller både pris och kvantitet. Uppdraget redovisas halvårsvis till handelsdepartementet.

Utskottet anser det angeläget att åtgärder vidtas för att slå vakt om den svenska trädgårdsnäringen och stärka dess internationella konkurrenskraft. Så till vida instämmer utskottet i de uttalanden som görs i motion 1075. Såvitt gäller åtgärder inom utskottets beredningsområde föreligger allmän enighet om att näringen bör stödjas genom bl. a. forskning, försök, rådgivning och finansiellt stöd. Självfallet är det också angeläget att inom ramen för det handelspolitiska samarbetet ta till vara alla möjligheter som ges att skydda den inhemska trädgårdsnäringen genom en lämplig anpassning av tullar m. m. Utskottet förutsätter att de i motion 1075 framförda förslagen kommer att prövas i samband med de överväganden rörande näringen som f. n. pågår. Vad beträffar motion 868 anser utskottet ej att anledning föreligger att frångå det riksdagsbeslut som avses i motionen.

Stockholm den 17 mars 1983

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg (s), Arne Andersson i Ljung (m), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Martin Segerstedt (s), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Jens Eriksson (m), Börje Stensson (fp), John Andersson (vpk), Åke Selberg (s), Jan-Eric Virgin (m), Bengt Kronblad (s) och Lennart Brunander (c).

